

Король шрамів

Равка оповита негодною і нестабільністю. А молодий король Ніколаї Ланцов дедалі частіше ночами обертається на небезпечну почвару. Генерал Зоя Назяленскі стала свідком смерті свого наставника й воскресіння запеклого ворога. Тепер усе, чим вона живе, — захист гришників у всьому світі, убезпечення трону Равки й порятунок Ніколаї. Та поки Зоя відчайдушно шукає ліки від загадкової хвороби свого короля, гришники опиняються під загрозою: їхні надможливості намагаються обернути на щось небезпечне, підкоривши волю потужним синтетичним наркотиком. Тим часом темна магія всередині Ніколаї відчутно міцнішає. Єдиний шанс на спасіння для нього — ризикнути всім заради порятунку Равки й себе самого. Внутрішній демон Ніколаї загрозливий і могутній, пошрамований століттями перемог. Але є шрами, які не загоїти, бо вони приховують таємні рани минулого і секрети цілих світів...

GRISHAVERSE

Лі Бардуґо

КОРОЛЬ
ЩРАМІВ

GRISHA
VERSE

Лі Бардуго

КОРОЛЬ
ЦРАМІВ

2022

ISBN 978-966-982-968-9 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Електронна версія створена за виданням:

Grishaverse logo and Grishaverse monogram used on cover and spine with permission. ^{TM} and ©
2017 Leigh Bardugo

Перекладено за виданням:
Bardugo L. King of Scars. / Leigh Bardugo. — New York : Macmillan Publishing Group, LLC,
2019. — 544 p.

Переклад з англійської *Єлени Даскал*

Дизайнер обкладинки *Валерія Прядко*

Бардуго Л.

Б24 Король шрамів / Лі Бардуго ; пер. з англ. Є. Даскал. — Х. : Віват, 2022. — 528 с. — (Серія
«Художня література», ISBN 978-966-942-826-4).

ISBN 978-966-982-691-6 (укр.)

ISBN 978-1-250-14228-3 (англ.)

Равка оповита негодою і нестабільністю. А молодий король Ніколаї Ланцов дедалі частіше ночами обертається на небезпечну почвару. Генерал Зоя Назяленські стала свідком

смерті свого наставника й воскресіння запеклого ворога. Тепер усе, чим вона живе, — захист гришників у всьому світі, убезпечення трону Равки й порятунок Ніколаї. Та поки Зоя відчайдушно шукає ліки від загадкової хвороби свого короля, гришники опиняються під загрозою: їхні надможливості намагаються обернути на щось небезпечне, підкоривши волю потужним синтетичним наркотиком. Тим часом темна магія всередині Ніколаї відчутно міцнішає. Єдиний шанс на спасіння для нього — ризикнути всім заради порятунку Равки й себе самого. Внутрішній демон Ніколаї загрозливий і могутній, пошрамований століттями перемог. Але є шрами, які не загоїти, бо вони приховують таємні рани минулого і секрети цілих світів...

УДК 821.111(73)

© Leigh Bardugo, 2019

© ТОВ «Видавництво «Віват»», видання українською мовою, 2022

Морган Фахей — генералові у воєнні часи, порадниці в мирні, найдорожчій подружці та (здебільшого) великодушній королеві

1

Діма

Діма раніше за інших почув, як гупнули двері стайні. Кухня в невеличкому фермерському будиночку кипіла, як горщик на плиті: вікна щільно зачинили, остерігаючись бурі, повітря всередині було тепле й вологе. Стіни деренчали від клекітливого галасу Діминих братів, які базікали, перериваючи один одного, поки мама мугикала й тупала ногою в такт незнайомій хлопцеві пісні. Жінка туго напнула на колінах розірваний рукав татової сорочки, і голка дзьобала тканину з непевним ритмом голодного горобця, а пасмо вовняної пряжі звивалося між пальцями, схоже на витонченого хробака.

Діма був наймолодший з-поміж шістьох хлопців — пізня дитина, народжена багато років по тому, як лікар, котрий щоліта з'являвся в їхньому селі, сказав жінці, що вона більше не матиме дітей. *«Несподіване благословення»*, — казала мама, притискаючи Діму й метушливо піклуючись про нього, коли решта бралася до важкої поденної роботи. *«Небажана голодна пелька»*, — пхикав його старший брат — Пьотр.

Позаяк Діма був такий маленький, він залишався осторонь від братерських жартів, про нього забували під час галасливих домашніх суперечок; і саме через це того осіннього вечора, стоячи біля мийки й намилуючи останні горщики, які брати навмисно залишили йому, тільки хлопчик почув беззаперечне «гуп» дверей у стайні. Діма заходився ретельніше шкрябати, заповзявшись закінчити роботу й улягтися, перш ніж комусь спаде на думку відправити його в темряву.

Він чув, як їхня собака Молнія скавчить на ганку перед кухнею, випрошуючи недоїдки та благаючи пустити її поспати в теплі, поки надворі люто завиватиме вітер.

Гілки шмагали віконні шибки. Мама підвела голову, похмурі зморшки навколо рота поглибшали. Жінка розгнівано глипнула, немов могла покарати вітер, відправивши його спати без вечері.

— Зима настає дедалі раніше й затримується надовго.

— Гм-м-м, — озвався тато, — точнісінько, як твоя матір.

Мама легенько кóпнула його черевиком.

Того вечора вона залишила в запічку скляночку з квасом — подарунок домовикам, котрі охороняли ферму і спали в теплі за старою металевою грубкою. Принаймні мама так казала. Тато лише закочував очі й жалівся, що вона марнує добрий квас.

Діма знав, що, коли всі вкладуться спати, Пьотр вижлуктає його й закусить скибочкою медівника, який мама загорнула в шмату.

— Тебе переслідуватиме бабчин привид, — іноді попереджав його Діма.

Але Пьотр лише витирав рукавом підборіддя й казав:

— Привидів не існує, дурню малий. Бабу Галину зжерли на обід хробаки на цвинтарі, і з тобою буде те саме, якщо не стулиш пельку.

А тепер Пьотр нахилився і дав Дімі добрячого штурхана. Малий часто розмірковував, чи не робить брат, бува, якихось особливих вправ, щоб лікті ставали гострішими.

— Чув? — поцікавився брат.

— Там нічого чути, — озвався Діма, а серце втекло в п'яти. Двері стайні...

— Там щось намагається перечекати бурю. — То, виходить, брат просто хотів його налякати.

— Не будь дурнем, — кинув Діма, але відчув полегшення.

— Послухай, — не вгавав Пьотр, і, коли вітер струсонув дах будинку, а в каміні зашипів вогонь, малому здалося, наче він почув ще щось, окрім негоди: тоненький віддалений крик, схожий на виття голодного

звіра або дитяче голосіння. — Шугаючи цвинтарем, вітер будить духів усіх дітей, котрі померли нехрещеними. *Маленьчиків*. І ті вирушають на пошуки душ, які можна вкрасти, аби виторгувати собі шлях на небеса.

Пьотр нахилився нижче й тицьнув брата пальцем у плече.

— Вони завжди забирають наймолодших.

Дімі вже було вісім — достатньо, щоб поводитися розумніше, та він однаково прикипів поглядом до темних вікон і залитого місячним світлом подвір'я, де розхитувалися й вигиналися на вітру дерева. Здригнувся. Він міг присягнутися... лише на мить міг присягнутися, що побачив, як двір похапцем перетнула якась тінь, темна пляма, значно більша за пташу.

Пьотр розреготався і хлюпнув на брата мильною водою.

— Закладаюся, ти щодня стаєш більш дурноверхим. Кому потрібна твоя маленька нікчемна душа?

«Пьотр просто злиться, адже до тебе *він* був наймолодший, — завжди заспокоювала Діму мама. — Тобі слід спробувати ставитися до брата прихильніше: хай навіть він старший, але не мудріший».

Діма намагався. Щиро намагався. Але іноді йому хотілося добряче відлупцювати брата й подивитися, як *йому* сподобається бути маленьким. Вітер ущух, і в тиші, що несподівано запала, більше ніщо не приховувало різкого гупання, яке луною розляглося у дворі.

— Хто не зачинив дверей до стайні? — запитав тато.

— Сьогодні стайні мав перевірити Діма, — шляхетно нагадав Пьотр, і всі брати зібралися навколо стола, розквоктавшись, як знервовані кури.

— Я їх зачинив, — запротестував малий. — І засув закріпив!

Тато відкинувся на стільці.

— То звук я собі вигідавав?

— Він, мабуть, думає, що то привид, — вставив свої три копійки Пьотр.

Мама підвела очі від штопання.

— Дімо, ти мушиш піти зачинити двері й замкнути їх на засув.

— Я зроблю, — смиренно зітхнув Пьотр. — Усі знають, що Діма боїться темряви.

Проте малий відчув, що це перевірка. Тато чекає, що він не уникатиме відповідальності.

— Я не боюся, — заперечив. — Звичайно, піду й зачиню двері.

Хлопчик проігнорував самовдоволені брати вишкір, витер руки й натягнув пальто й шапку. Мама дала йому зроблений з бляшанки ліхтар.

— Мерщій, — сказала вона, підіймаючи малому комірець, щоб не замерзла шия. — Хутенько повертайся, а я підіткну тобі ковдру й розповім казочку.

— Нову?

— Так, нову й цікаву, про північних русалок.

— А там будуть чари?

— Чимало. Іди вже.

Діма швиденько глипнув на ікону Сан-Фелікса на стіні біля дверей; свічковий вогник замерехтів на смутному обличчі святого, чий погляд був сповнений співчуття, наче мученик знав, як холодно на вулиці. Фелікса простирили яблуневою палею і зварили живцем за кілька годин по тому, як він сотворив диво у фруктовому садку. Святий не кричав і не плакав, лише попросив селян перевернути його, щоб полум'я могло дістатися до другого боку. Фелікс не злякався б негоди.

Щойно Діма відчинив кухонні двері, вітер спробував висмикнути їх із рук. Хлопчик захряснув їх за собою й почув, як з іншого боку замкнули засувку. Знав, що це тимчасова необхідність, та однаково почувався так, наче його покарали. Змушуючи себе спуститися сходами до порослого сухими бур'янами подвір'я, малий озирнувся на освітлені вікна, і в нього виникла жахлива думка, що досить йому було вийти з теплої кухні, як уся родина одразу про нього забула, і, якщо він не повернеться, ніхто не плакатиме й не здійматиме галасу. Вітер зітре Діму з їхньої пам'яті.

Хлопчик подивився на довгу, залиту місячним сяйвом доріжку, якою йому слід було пройти повз курник і повітки з гусаками до стайні, де було облаштовано житло для старого коня Герасима і корови Матильди.

«Оснащений сталевими дисками», — прошепотів малий, мимохідь торкаючись рукою нового плуга, наче це був якийсь талісман. Він достоту не знав, у чому була перевага дисків, але саме ці слова з гордістю повторював сусідам батько, коли плуг привезли і хлопчикові сподобалося їхнє сильне звучання. За кухонним столом точилися тривалі суперечки щодо плуга, а ще королівських сільськогосподарських реформ і негараздів чи сподівань, які вони могли подарувати.

— Ми стоїмо на порозі чергової громадянської війни, — бурчала мама. — Король поводиться занадто легковажно.

Але тато був задоволений.

— Як ти можеш перейматися з набитим животом і щойно просмоленою покрівлею? Нам цього року вперше вдалося зібрати достатньо врожаю, щоб не лише прогодуватися, а й продати дещо на базарі.

— Тому що король скоротив десятину герцога Радімова до крихітної пайки! — вигукнула мама.

— І нам слід через це непокоїтися?

— Ми непокоїтимемося, коли герцог і його шляхетні друзі вб'ють короля простісінько в ліжку.

— Король Ніколаї — герой війни! — нагадав тато, змахнувши рукою, наче негаразди можна було розігнати, як дим від люльки. — Ніхто не влаштує державного перевороту без армії, а вона захищатиме його.

Батьки переливали з пустого в порожнє, щовечора обговорюючи одне й те саме; Діма багато чого не розумів, однак саме він і далі молився за молодого короля.

Гуси в повітці гелготіли й метушилися, роздратовані негодою, а може, і Діминими кроками. Хлопчик побачив, як попереду розчахнулися й

затраснулися великі дерев'яні двері стайні: здавалося, будівля зітхнула, наче вона мала велетенський рот, який міг засмоктати його одним подихом. Удень, коли сонячне проміння лилося крізь дошки покрівлі, а навколо пахло сіном, коли форкав Герасим і несхвально мукала Матильда, стайня йому подобалася. Але вночі вона перетворювалася на порожню шкаралупу, яка чекає, коли в ній оселиться якась жахлива потвора — якась підступна штуковина, що може розчахнути двері, аби привабити з вулиці маленького дурника. Адже Діма *знав*, що зачинив двері. Він був у цьому впевнений, тож не міг відігнати думок про Пьотрових *маленьчиків* — дрібних привидів, що тиняються, намагаючись поцупити чиюсь душу.

«Припини, — насварився на себе Діма. — Пьотр сам відімкнув двері, щоб тобі довелося вийти на холод або соромитися власної відмови». Проте хлопчик продемонстрував братам і батькові, що може бути сміливим, і ця думка гріла його навіть тоді, коли він напинав комір аж на вуха і здригався від кусючого вітру. Аж раптом малий збагнув, що більше не чує гавкоти Молнії. Вона не сиділа під дверима, намагаючись носом прокласти собі шлях на кухню, коли він наважився вийти назовні.

— Молніє? — озвався хлопчик, і вітер, схопивши його голос, жбурнув звук подалі. — Молніє! — гукнув знову, хіба трохи голосніше. На випадок, якщо прислухався не лише собака, а й щось інше.

Хлопчик крок за кроком перетнув подвір'я, на землі стрибали та здригалися тіні дерев. За гайком виднілася широка стрічка дороги. Вона вела аж до містечка, аж до церковного подвір'я. Діма не дозволив погляду прикипіти до неї. Занадто просто було уявити собі якусь незграбну постать у шматті, що йде тією дорогою, тягнучи за собою грудки цвинтарної землі.

Він почув десь між деревами тихеньке скавчання. Зіщулився. З темряви на нього вирячилися жовті очі. Світло від його ліхтарика впало на чорні пазури, скуйовджену шерсть, вищирені зуби.

— Молнія! — видихнувши з полегшенням, озвався хлопчик. Він був вдячний, що негода знову гучно застогнала. Думка про братів, котрі почують його тоненький присоромлений вереск і побачать, як він біжить, щоб лише знайти в кущах нещасну зіщулену собаку, була занадто жахлива, щоб із нею миритися. — Ходи сюди, дівчинко, — покликав Діма.

Молнія припала животом до землі й лежала, притиснувши вуха до голови. Собака не поворухнулася.

Хлопчик озирнувся на стайню. Поперечина, яка мала утримувати двері на місці, лежала, розтрощена на шматочки, у приземкуватому чагарнику. Десь усередині пролунало низьке вологе сопіння. Невже якась поранена тварина потрапила до стайні? Чи, може, вовк?

Золоте світло у вікнах фермерського будиночка здавалося неймовірно далеким. Можливо, слід повернутися й покликати на допомогу? Безумовно, ніхто не припускав, що він зустрінеться з вовком сам на сам. А що, як усередині нічого немає? Або лиш якась безтолкова кішка, від якої Молнія відщипнула шматочок? Тоді з нього сміятиметься не лише Пьотр, а всі брати.

Діма почовгав уперед, тримаючи ліхтар у простягнутій руці. Почекав, поки негода вляжеться, і схопив важкі двері за край, щоб вони не вдарили його, коли він увійде.

У стайні було темно, сюди майже не потрапляло місячне сяйво. Діма ступив кілька непевних кроків у темряву. Подумав про лагідні очі Сан-Фелікса, про шпичакувату яблуневу палю, що протнула його серце. А тоді, немов негода лише на мить затамувала дух, здійнявся вітер. Двері позаду Діми затріснулися, і слабеньке світло ліхтаря згасло.

Хлопчик чув, як за стінами нуртує буря, але у стайні було тихо. Тварини змовкли, немов чекали чогось, і малий відчував кислий запах їхнього страху, що змішувався із солодкавим ароматом сіна й іще чимось.

Цей запах був знайомий Дімі: так пахнуло, коли вони забивали до святкового стола гусей: гарячий мідний сморід крові.

«Повертайся», — сказав він собі.

У темряві щось ворухнулося. Хлопчик помітив, як місячне сяйво вихопило із затінку щось схоже на очі. А потім здалося, наче шматок тіні відколовся й ковзнув стайнею. Діма позадкував на крок, притиснувши до грудей ні на що не придатний ліхтар. Тінь була вбрана в дрантя, яке, схоже, колись було вишуканим одягом, і на коротеньку, сповнену надії мить малий подумав, що до стайні, шукаючи прихистку від негоди, випадково потрапив заблукалий подорожній. Але тінь рухалася не по-людськи. Вона була занадто граційна, занадто тиха, а тіло звивалося, низько припадаючи до землі. Коли тінь підповзла ближче, хлопчик заскавчав. Очі в неї були чорними дзеркалами, а від пазуристих пучок угору тягнулися темні вени, немов руки занурили в чорнило. Здавалося, наче темні завитки, що вкривали шкіру потвори, пульсують.

«Біжи, — наказав собі Діма. — Кричи». Він подумав про гусей, які так довірливо підходили до Пьотра, про те, як вони не видавали жодного звуку на знак протесту в коротеньку мить, перш ніж брат скручував їм шиї. «Придурки», — думав тоді хлопчик, але тепер він усе зрозумів.

Потвора звелася на задні ноги — вона мала два широкі крила на спині, краєчки яких закручувалися, мов цівки диму.

— Тату! — спробував гукнути Діма, та замість крику вдалося лише видихнути.

Чудовисько завагалось, наче це слово чомусь здалося йому знайомим. Воно прислухалося, нахиливши голову набік, і Діма позадкував спочатку на крок, а потім іще на один.

Погляд потвори смикнувся до хлопчика, і вона несподівано опинилася за кілька сантиметрів від нього, загрозливо нависнувши. Коли на тіло впало бліде місячне світло, Діма побачив, що темні плями навколо рота й на грудях чудовиська — це кров.

Невідома істота нахилилася вперед, глибоко дихаючи. Зблизька вона здавалася схожою на юнака, аж поки її губи не розтягнулися й кутики

рота не оголили довгі чорні ікла.

Воно всміхалося. Чудовисько всміхалося, адже знало, що невдовзі добряче нажереться. Діма відчув, як уздовж ноги поповзло щось тепле, і зрозумів, що обмочився.

Потвора кинулася вперед.

Двері позаду Діми розчахнулися: буря рішуче ломилася всередину.

Пролунало гучне «трісь», і шквал вітру збив чудовиська з пазуристих ніг, штурхнувши його крилате тіло на протилежну стіну. Дерев'яні крокви від удару розсипалися на тріски, і потвора важкою купою гупнулася на підлогу.

До стайні розмашистим кроком увійшла постать у неохайному сірому пальті, холодний вітер розвівав довге чорне волосся. Коли місяць освітив її обличчя, Діма закричав ще несамовитіше, адже вона була занадто вродлива, щоб бути звичайною людиною, а отже, мусила бути Святою. Він уже помер, а вона прийшла, щоб відвести його в сяйні засвіти.

Проте постать не зупинилася, щоб обійняти малого або прошепотіти молитви чи заспокійливі слова. Натомість пішла простісінько до чудовиська, простягнувши перед собою руки. Отже, це була войовнича Свята, як Сан-Юріс чи Санта-Аліна, покровителька Зморшки.

— Обережно, — спромігся прошепотіти хлопчик, налякавшись, що її поранять. — У нього... такі зуби...

Але його Свята була безстрашна. Вона кóпнула чудовисько носакон черевика, і воно перекотилося набік. Рохнуло, отямившись, і Діма міцніше притиснув до себе ліхтарик, наче той міг його захистити.

Свята кількома плавними рухами закувала пазуристі руки чудовиська у важкі кайдани. А тоді щосили смикнула ланцюг, змушуючи потвору підвестися. Чудовисько клацало на неї зубами, та вона не скрикнула й не відсахнулася. Лише дала йому по носу міцного щигля, наче це була неслухняна свійська тварина.

Невідома істота засичала, марно борсаючись у своїх пугах. Її крила змахнули раз, двічі, намагаючись здійняти тіло в повітря, але Свята

затиснула ланцюг у кулаку, а другу руку простягнула вперед. Черговий шквал вітру струсонув чудовисько, знову кинувши його на стіну стайні. Воно впало на підлогу, вклякло, а тоді звелось на ноги так хистко й невпевнено, що здалося напрочуд схожим на людину, на тата, коли той пізно повертався додому з шинку. Свята смикнула ланцюг. Пробурмотіла щось, і чудовисько знову засичало, коли навколо нього вихором здійнявся вітер.

«Це не Свята, — збагнув Діма. — Гриша. Солдатка Другої армії. Верескунка, яка вміє керувати вітром».

Дівчина зняла з плечей шаль, накинула її потворі на голову та плечі й повела ув'язнену жертву, що борсалася й ляскала зубами, повз хлопчика.

Незнайомка кинула Дімі срібну монету.

— Компенсація, — пояснила вона, а її очі зблиснули в місячному сяйві, наче коштовності. — Ти сьогодні нічого не бачив, зрозумів? Тримай язика за зубами, інакше наступного разу спущу його з повідця.

Малий кивнув, відчуваючи, як щоками заструменіли нові сльози. Гриша вигнула брову. Йому ніколи не доводилося бачити такого вродливого, як у неї, обличчя, чарівнішого за будь-яку намальовану ікону, з синіми, немов найглибші річкові води, очима.

Дівчина кинула йому ще одну монетку, і хлопчик сяк-так спромігся впіймати її в повітрі.

— Це тобі. З братами не ділися.

Діма дивився, як вона випливла крізь двері стайні. Змусив себе повернути ногами. Хотілося повернутися додому, знайти маму й загорнутися в її спідниці, але водночас розпачливо кортіло востаннє подивитися на гришу та її чудовисько. Хлопчик якомога тихіше пішов за ними назирці. У затінку залитої місячним сяйвом головної дороги чекав велетенський екіпаж із убраним у чорне погоничем. Візник зіскочив на землю, схопив ланцюг і допоміг затягнути потвору всередину.

Діма зрозумів, що йому все достоту наснилося, попри холодну вагу срібла в долоньці, адже погонич, подивившись на чудовисько, сказав не «Рухайся, тварюко!» чи «*Ти більше ніколи не завдаси цим людям клопоту*», як зробив би казковий герой.

Натомість Дімі здалося, що в глибокій тіні під розгойданими соснами чоловік промовив: «Не вдартеся головою, ваша величносте».

2

Зоя

В екіпажі висів густий сморід крові. Зоя затиснула носа рукавом, щоб відігнати запах, але брудна вовна тхнула пліснявою, що було не набагато краще.

Відразливо. Мало того, що їй довелося посеред ночі мчати равканськими селами в позиченому екіпажі з поганими ресорами, але щоб у такому одязі? Неприйнятно. Вона зірвала з тіла пальто. Сморід досі чіплявся зсередини до вигаптуваної шовкової *кефти*, але тепер дівчина трохи більше почувалася собою.

Вони були за п'ятнадцять кілометрів від Івця й майже за сто п'ятдесят від безпечної столиці, мчали вузькими дорогами, що мали привести їх назад до господаря торгового саміту — герцога Радімова. Зоя не надто вправно вміла молитися, тож могла лише сподіватися, що ніхто не бачив, як Ніколаї втік зі своїх покоїв і здійнявся в небеса. Якби вони були вдома, в Ос Альті, цього б ніколи не сталося. Верескунка сподівалася, що вони вжили достатньо заходів. Проте гірше помилитися не могла.

Лунко гупали кінські підкови, колеса екіпажа гуркотіли й підстрибували, а поруч із Зоєю король Равки скреготів гострими як голки зубами і смикався в кайданах.

Зоя трималася подалі. Вона вже бачила, що може накоїти укус Ніколаї, коли він у такому стані, а їй аж ніяк не хотілося втратити кінцівку чи ще щось гірше. Якась частина її навіть хотіла попросити Толю чи Тамар, брата і сестру, котрі служили в особистій королівській

варті, посидіти з нею в екіпажі, поки Ніколаї не поверне собі людську подобу.

Їхній батько був шуанським крамарем і навчив їх битися, а матір — гришею, від неї обоє успадкували дар серцетлумачення. Зоя б зраділа присутності будь-кого з близнюків. Проте її гордість завадила цьому, до того ж вона знала, що це означатиме для короля. Достатньо й одного свідка його жалюгідного стану.

На вулиці завивав вітер. Це більше скидалося на високий несамовитий регіт давнього друга, який правив їм за візника, ніж на виття. Вітер виконував Зоїні забаганки, відколи вона була дитиною. Однак такими ночами їй не вдавалося відігнати відчуття, що він їй не служник, а спільник: буря, що нуртує, аби замаскувати гарчання потвори, приховати звуки боротьби в напівзаваленій стайні, мимохідь позбутися проблем на вулицях чи в сільських шинках.

Це був західний вітер, Адезку, баламут, поважний товариш. Навіть якщо той хлопчик із ферми розповість геть усім в Івці про те, що бачив, містяни спишуть усе на Адезку, шахрайський вітер, що змушує жінок стрибати в ліжко до сусіда й розкидає, наче купу опалого листа, божевільні думки в чоловічих головах.

Вони проїхали ще півтора кілометра, і гарчання в екіпажі стихло. Дзенькіт кайданів ущух, а потвора, здавалося, дедалі дужче втискалася в затінок на сидінні. Аж нарешті хрипкий і змучений голос озвався:

— Припускаю, ти не прихопила мені чистої сорочки?

Зоя підняла з підлоги екіпажа пакунок і витягнула з нього чисту білу сорочку й підбите хутром пальто — пристойне вбрання для короля, який зібрався на нічну гулянку.

Ніколаї без жодного слова підвів закуті в кайдани зап'ястки. Пазури зникли, але руки досі були помережані тонесенькими чорними лініями, що вкрили шкіру три роки тому, наприкінці громадянської війни. Король часто надівав рукавички, щоб приховати їх, проте Зоя вважала це помилкою.

Шрами були нагадуванням про тортури, яких він зазнав у Дарклінгових руках, та ціну, яку він заплатив разом зі своєю країною. Звичайно, це була лише частина історії, та саме з нею найкраще вдавалося змиритися мешканцям Равки.

Дівчина відімкнула кайдани важким ключем, який носила на шиї. Вона сподівалася, що це лише витівки уяви, проте шрами на руках Ніколаї останнім часом здавалися темнішими, наче заповзялися не вицвітати.

Щойно руки звільнилися, король стягнув із себе пошматовану сорочку. Скориставшись ганчіркою і водою з фляжки, яку йому простягнула Зоя, Ніколаї витер з рота і грудей кров, а тоді хлюпнув ще трохи на руки й розчесав долонею волосся. Тонесенькі цівочки заструменіли шиєю та плечима. Хлопець несамовито тремтів, але знову був звичним Ніколаї: ясні карі очі, вологе золотисте волосся, відкинуте з чола.

— Де ти знайшла мене цього разу? — поцікавився він, майже опанувавши тремкий голос.

Зоя зморщила носа, пригадавши.

— На гусячій фермі.

— Сподіваюся, це була одна з фешенебельних гусячих ферм. — Хлопець змагався з гудзиками чистої сорочки, пальці досі тремтіли. — Ми знаємо, що за тварину я вбив?

«Чи людину?» — не промовлене вголос запитання зависло в повітрі.

Зоя відштовхнула тремкі руки Ніколаї від гудзиків і власноруч узялася за роботу. Крізь тонку бавовну відчувала прохолоду, залишену нічним повітрям на його шкірі.

— Ти була б чудовим камердинером, — пробурмотів хлопець. Але вона знала, що він ненавидів ці дрібні послуги, ненавидів свою слабкість, яка змушувала потребувати допомоги.

Співчуття лише зіпсувало б усе, тож Зоя озвалася безцеремонним тоном:

— Гадаю, ти перебив чимало гусей. І, можливо, кошлатого поні. — Та чи був цей список вичерпним? Зоя ніяк не могла дізнатися, чим устигло пожитися чудовисько до того, як його знайшли. — Нічого не пам'ятаєш?

— Уривками.

Доведеться зачекати на повідомлення про смерті чи каліцтва.

Проблеми почалися пів року тому, коли Ніколаї прокинувся в полі майже за п'ятдесят кілометрів від Ос Альти, закривавлений і вкритий синцями, не пам'ятаючи, як вибрався з Палацу і що робив уночі. «Схоже, я став сновидою», — повідомив він Зої та решті Тріумвірату Гриші, коли із запізненням, проте неквапливо увійшов на ранкову нараду з довгою подряпиною на щоці.

Вони були стурбовані, проте водночас приголомшені. Толя й Тамар були не з тих, хто так просто дозволить Ніколаї вислизнути кудись. «Як ти пройшов повз них?» — запитала Зоя, поки Женя зцілювала подряпину, а Давід переймався сомнамбулізмом. Та навіть якщо Ніколаї щось непокоїло, він цього ніяк не виказав. «Я багато чим вирізняюся, — відповів він. — То чому б мені не бути вправним утікачем?» Король наказав установити на дверях спальні нові замки й напеліг, щоб усі повернулися до щоденних справ і химерного звіту про землетрус в Раєвості, що вивільнив із тріщини в землі тисячі сріблястих колібрі.

Минуло трохи понад місяць; Толя читав у кріслі під стінами королівської опочивальні, коли почув, як розбилося скло, і, кинувшись до дверей, побачив, як Ніколаї зістрибнув із підвіконня, а на спині в нього з'явилися крила із завихореної темряви. Хлопець розбудив Зою, і вони вдвох вирушили за королем на дах якоїсь комори майже за двадцять п'ять кілометрів від Палацу.

Після цього вони стали приковувати короля до ліжка — ефективне рішення, зумовлене ще й тим, що служникам Ніколаї не дозволялося заходити до його опочивальні в Палаці. Зрештою, король був героєм війни, і всім відомо, що він страждає від нічних жахів. Відтоді Зоя

щоночі заковувала його, а вранці звільняла, і королівська таємниця зберігалася в секреті. Лише Толя, Тамар і Тріумвірат знали правду. Досить було комусь виявити, що король Равки спить, закутий у ланцюги, Ніколаї вмить став би ідеальною мішенню для замаху на вбивство чи державний переворот, годі вже й казати, що перетворився б на посміховисько.

Саме тому подорожі були такі небезпечні. Та Ніколаї не міг назавжди ізолюватися в Ос Альті.

— Короля не можна заточити в його власному замку, — постановив він, вирішивши помандрувати далі від Палацу. — Інакше він скидатиметься радше на заручника, ніж на монарха.

— Ти маєш емісарів, які впораються з державними справами, — засперечалася Зоя, — послів, підлеглих.

— Люди можуть забути, який я вродливий.

— Сумніваюся. Твоя пика — на грошах.

Ніколаї не збирався поступатися, і Зоя мусила визнати, що він має рацію. Його батько припустився помилки, дозволивши керувати іншим, і це йому дорого коштувало. Слід було віднайти рівновагу, вважала вона, між обачністю та сміливістю, набридливу, як будь-які компроміси. Коли вона домоглася свого, життя лише потекло спокійніше.

Позаяк Ніколаї та Зої не надто зручно було подорожувати з повною скринею кайданів, які могли побачити занадто допитливі служники, за межами безпечного Палацу вони покладалися на потужні заспокійливі, що втримували короля в ліжку, а чудовисько — деінде.

— Жені доведеться намішати мені міцнішого зілля, — озвався хлопець тепер, кутаючись у пальто.

— Або ти можеш залишитися в столиці й припинити так дурнуvато ризикувати.

Поки чудовисько обмежувалося нападами на худобу, зазвичай задовольнялося, випатравши овечку чи знекровивши корову. Та вони обоє знали, що це було лише питання часу. Хай би яка Дарклінгова

сила залишилася вирувати всередині Ніколаї, вона була спраглою до чогось більшого за плоть тварин.

— Ще навіть тижня не минуло від останнього випадку. — Король потер рукою обличчя. — Я гадав, що матиму більше часу.

— Справи погіршуються.

— Мені подобається тримати тебе в напруженні, Назяленскі. Постійні турботи роблять справжні дива з кольором шкіри.

— Я надішлю тобі листівку з подякою.

— Не забудь. Ти аж сяєш.

«Справи в нього гірші, ніж він удає», — подумала Зоя. Стомившись, Ніколаї завжди сипав компліментами. Це правда, що вигляд у неї був розкішний навіть після виснажливої ночі, але дівчина знала, що короля анітрохи не цікавить її зовнішність.

Вони почули на вулиці різкий свист, і екіпаж пригальмував.

— Під'їжджаємо до моста, — зауважила Зоя.

Торговельний саміт в Івці був надзвичайно важливою частиною їхніх переговорів з народами Керчу та Новозем'я, проте справи з розцінками й податками разом були прикриттям справжньої місії: навідатися до тієї частини Равки, де нещодавно буцімто трапилося диво.

Тиждень тому селяни в Івці влаштували святкову ходу на честь дня Сан-Григорія за прикрашеною стрічками бричкою герцога Радімова; вони били в барабани і грали на невеличких арфах, що були схожі на інструмент, який Григорій вигадав перед мученицькою смертю, щоб заспокоїти лісових потвор. Та коли хода дісталася Обола, дерев'яний міст над річковою ущелиною не витримав. Утім, перш ніж герцог із васалами шубовснули в несамовиті розбурхані води, під ним з'явився інший міст, немов розквітнувши зі схилів прірви й зазубреного каміння біля підніжжя каньйону. Принаймні так стверджували чутки. Зоя не надто вірила оповідкам, списуючи їх на перебільшення чи навіть масову галюцинацію, аж поки не побачила міст на власні очі.

Вона визирнула з вікна екіпажа, коли вони повернули дорогою, і перед їхніми поглядами з'явився міст — його високі витончені колони

та видовжені прогони яскраво блищали в місячному світлі. Попри те що дівчина його вже бачила й навіть походжала ним разом із королем, видовище однаково було приголомшливе. Звіддалік він здавався виточеним з алебастру. Та лише зблизька ставало зрозуміло, що міст узагалі не кам'яний.

Ніколаї похитав головою.

— Як людина, котра регулярно перетворюється на чудовисько, я розумію, що не маю права оцінювати надійність, та чи впевнені ми, що він безпечний?

— Анітрохи, — зізналася Зоя, намагаючись не зважати на скручений вузлом шлунок. Вона вже проїжджала тут цієї ночі з близнюками, проте занадто зосередилася на пошуках Ніколаї, щоб перейматися тим, чи встоїть міст. — Але це єдиний спосіб перетнути ущелину.

— Напевно, мені слід було попрактикуватися в молитвах.

Коли екіпаж заїхав на міст, звук коліс змінився: шурхотіння дороги перетворилося на ритмічне «гуп, гуп, гуп». Міст, який дивовижним чином з'явився з нічого, не був зроблений із каменю, цегли чи дерев'яних дощок. Його білі прогони та фрамуги утворилися з кісток і сухожиль, а берегові опори та бики трималися купи завдяки волокнистим хрящам. *Гуп, гуп, гуп.* Вони їхали хребтом.

— Мені цей звук не подобається, — озвалася Зоя.

— Згоден. Диво має звучати якось піднесеніше. Скажімо, як дзвони чи небесний хор.

— Не називай його так, — кинула дівчина.

— Хор?

— Диво. — Зоя в дитинстві прошепотіла достатньо марних молитов, щоб дізнатися, що Святі ніколи не відповідають. Цей міст мусив бути творінням грішників, і його поява мала якесь раціональне пояснення, про яке дівчина збиралася довідатись.

— І як би ти назвала міст із кісток, який виник вдалої миті, урятувавши ціле містечко від загибелі? — поцікавився Ніколаї.

— Це не було ціле містечко.

— Пів містечка, — виправився хлопець.

— Неочікуваним явищем.

— Людям може здатися, що цьому терміну бракує дивовижності.

І це справді було диво, водночас елегантне й неоковирне: велетенські схрещені балки й високі арки. На кожному з кінців нового моста прочани влаштували табори, і вдень і вночі несучи варту. Коли повз прогуркотів екіпаж, вони навіть голови не підвели.

— А як би ти назвала землетрус у Раєвості? — не вгавав Ніколаї. — Чи статую Санта-Анастасії під Цемною, яка мироточить кривавими слізьми?

— Халепою, — озвалася Зоя.

— Ти досі думаєш, що це витвір якогось гриші, котрий наковтався *парем*?

— А як іще хтось міг створити такий міст чи влаштувати землетрус на замовлення?

Юрда парем. Зоя воліла б ніколи не чути цих слів. Наркотик був результатом експериментів у шуанській лабораторії. Він міг узяти гришинську силу й перетворити її на щось цілковито нове й цілковито небезпечне, та ціною за цю коротеньку мить слави була залежність, ба навіть смерть. *Юрда* могла допомогти бешкетному Творцю струснути землю чи Корпуснійцю перетворити чиєсь тіло на міст. Але з якою метою? Чи могли шуанці використовувати гришників-рабів для дестабілізації ситуації в Равці? Чи міг до цього бути причетним Аппарат, так званий монарший духовний порадник? Поки що він лише проголошував, що молитиметься після дивних випадків, і збирався здійснити прощу до місць, де це ставалося. Зоя ніколи не довіряла священнику й не сумнівалася: якщо він знайде спосіб улаштувати диво, то разом знайде спосіб, щоб скористатися виставою для власного зиску.

Та справжнє запитання — запитання, яке привело їх до Івця, — звучало так: чи були дивні події в Равці якимось пов'язані з темною силою, що знайшла собі прихисток у тілі Ніколаї? Явища відбувалися

приблизно водночас із королівськими нічними нападами. Можливо, це був збіг, але вони приїхали до Івця, сподіваючись знайти якусь підказку, якийсь зв'язок, що допоможе їм звільнити Ніколаї від влади чудовиська.

Вони дісталися протилежного краю моста, екіпаж знову поринув у заспокійливий звичний шурхіт брудної дороги. Здавалося, наче розвіялися чари.

— Нам доведеться сьогодні покинути герцога Радімова, — повідомив Ніколаї. — І сподіватися, що ніхто не бачив, як я тиняюся угіддями.

Зоя хотіла погодитися, та, позаяк вони вже вирушили в подорож...

— Я можу подвоїти дозу Жениного зілля. Перемовини триватимуть ще один день.

— Нехай за це візьметься Уляшин. Я хочу повернутися до столиці. Ми взяли зразки моста для Давіда. Можливо, йому вдасться знайти щось, що може дати раду моєму...

— Недугу?

— Непрошеному гостю.

Зоя закотила очі. Він говорив так, наче йому докучала набридлива тітка. Проте вони мали вагому причину залишитися в Івці. Під час подорожі Зоя була настороженою, на мосту скептичною, вона остерігалася ризиків, однак знала, що торговельний саміт подарував їм чудовий шанс — такого собі Гайрама Шенка та двох його доньок на виданні.

Дівчина постукала пальцями по оксамитовому сидінню, непевна, як вести далі розмову. Вона сподівалася організувати зустріч Ніколаї з Шенковими дівчатами так, щоб король не здогадався, що вона пхає носа не у свої справи. Він не любив, коли ним керували, а відчувши, що його до чогось підштовхують, ставав таким само впертим, як... гаразд, як сама Зоя.

— Кажі, Назяленські. Коли ти так стискаєш губи, здається, наче тобі щойно довелося кохатися з лимоном.

— Щасливчик-лимон, — пирхнула Зоя. Вона розгладила тканину *кефти* на колінах.

— Родина супроводжує Гайрама Шенка до Івця.

— І?

— У нього є дві доньки.

Ніколаї засміявся.

— Саме тому ти погодилася на цю подорож? Аби повправлятися у сватанні?

— Я погодилася, тому що хтось мусить переконатися, що ти нікого не з'їси, коли твій *непрошений гість* зголодніє посеред ночі. І я не якась докучлива матінка, котра мріє побачити свого любого синочка одруженим. Я намагаюся захистити твій трон. Гайрам Шенк — старший член Торговельної Ради. Він здатен майже гарантувати поблажливі умови керчинських позичок для Равки, годі вже й казати про чималі статки, які успадкують його гарненькі доньки.

— Аж такі гарненькі?

— Кого це цікавить?

— Достоту не мене. Але два роки в команді з тобою позбавили мене гонору. Я хочу бути впевненим, що не проведу решту життя, спостерігаючи, як інші чоловіки витріщаються на мою дружину.

— Якщо так станеться, можеш відрубати голову.

— Чоловікові чи своїй дружині? — перепитав Ніколаї.

— Обом. Тільки переконайся спершу, що отримав її посаг.

— Це безжально.

— Це практично. Якщо ми залишимося ще на ніч...

— Зоє, я не можу красиво впадати за нареченою, коли існує ймовірність, що вона перетвориться на вечерю.

— Ти король. Тобі не потрібно за кимось упадати. Для цього в тебе є трон, прикраси й титул, а коли поберешся, твоя королева стане твоєю союзницею.

— Або з криками втече з нашого шлюбного ложа й розповість батькові, що я прикусив їй мочку, а тоді по-справжньому спробував

проковтнути вухо. Вона може розпочати війну.

— Але не розпочне, Ніколаї. Адже до тієї миті, коли ви промовите свої обітницї, ти зачаруєш її й закохаєш у себе, а тоді станеш проблемою, про яку їй доведеться попїклуватися.

— Навіть *моя* чарівність має свої межі, Зоє.

Якщо це правда, їй спершу доведеться про них довідатись. Зоя кинула на короля недовірливий погляд.

— Вродливий чоловік-чудовисько, котрий надїне їй на голову корону? Це досконала казочка, її можна згодувати якїсь наївній дївчині. Вона може замикати тебе на ніч, а вранці ніжно цілувати — і Равка буде в безпеці.

— А чому ти ніколи не цілуєш мене ніжно вранці, Зоє?

— Я нічого не роблю ніжно, ваша величносте. — Дївчина струсонула наручниками. — Чому ти вагаєшся? Поки ти не одружишся, поки не матимеш спадкоємця, Равка залишатиметься вразливою.

Легковажний настрій Ніколаї випарувався.

— Я не можу взяти собі дружину в такому стані. Не можу вкласти шлюб, заснований на брехні.

— А хїба більшість шлюбів не така?

— Дуже романтично.

— Дуже *практично*.

— Відвернімося від перспективних керчинських наречених; ми мусимо вшитися звідси, перш ніж Шенк візьметься детальніше розпитувати мене про *їзмарсії*.

Зоя вилаялася.

— То близнюки мали рацію: у наших старих дослідницьких лабораторіях стався витїк інформації?

їзмарсії — це були кораблі, що плавали під водою. Вони могли стати життєво важливими для Равки, якщо фієрданський флот збільшуватиметься, а надто якщо Ніколаї вдасться озброїти їх так, як це було заплановано.

— Скидається на те. Але Керчу невідомо, як далеко ми просунулися, принаймні поки що.

Ці слова не надто розрадили Зою. У Керчу вже був важіль впливу на Равку. Шенк не завів би з королем розмови про *ізмарсії* знічев'я. То як він планував скористатися новими розвідданими?

За стінками екіпажа пролунав ще один різкий свист, дві швидкі ноти, — так Толя подавав сигнал, що вони наближаються до сторожки біля воріт.

Зоя знала, що вартових спантеличить їхній приїзд. Ніхто не бачив, як екіпаж поїхав геть, до того ж він не був прикрашений королівським гербом. Толя з Тамар тримали його наготові далеко за межами герцогського маєтку про той випадок, якщо Ніколаї зірветься з повідця. Щойно збагнувши, що король зник, вона миттю звернулася до близнюків.

Сьогодні пощастило. Їм удалося знайти короля, перш ніж він устиг відійти далеко. Коли Ніколаї втік, Зоя відчула, що він керує вітрами, і скористалася розривами в їхніх візерунках, щоб слідкувати за його переміщеннями. Та якби вона не дісталася тієї ферми вчасно, що могло статися? Невже Ніколаї вбив би хлопчика? Та потвора всередині нього була не просто голодною твариною, а чимось значно гіршим, і — Зоя достеменно знала — вона спрагла людської жертви.

— Так не може тривати далі, Ніколаї. — Кінець кінцем їх викриють. Кінець кінцем ці вечірні перегони й безсонні ночі їх переможуть. — Ми всі мусимо вжити необхідних заходів.

Король зітхнув і розгорнув для неї обійми, коли екіпаж загуркотів зупиняючись.

— То ходи сюди, Зоє, і поцілуй мене так ніжно, як це зробила б молода наречена.

«Ось така пристойність». Через Зоїні візити посеред ночі, коли вона хотіла переконатися, що Ніколаї міцно прикутий у своїх покоях, поповзли солідні чутки про те, що їхні стосунки вийшли за межі політики.

Королі заводять коханок, і про очільників ще й не таке пліткували. Зоя сподівалася лише, що Шенкові дівчата були неупереджені. Репутація короля могла пережити невеличкий скандал; а ось правди не пережила б.

Зоя витягнула з пакунка другу фляжку й вилила на зап'ясток замість парфумів трохи віскі, а тоді передала Ніколаї, котрий добряче ковтнув, після чого навмисно виплеснув решту на пальто. Дівчина скуйовдила волосся, спустила *кефту* з плеча й кинулася в королівські обійми. Іншим потрібен був фарс, а в цю роль легко було вжитися — подеколи навіть занадто легко.

Король занурився обличчям у її волосся, глибоко вдихнувши.

— Чому від мене тхне гусячим послідом і дешевим віскі, а ти пахнеш так, наче щойно пробіглася квітковою лукою?

— Це все безжальність.

Хлопець знову вдихнув.

— А *насправді* що це за запах? Він нагадує мені про щось, але я не можу збагнути, про що саме.

— Може, про останню дитину, яку ти намагався з'їсти?

— Напевно, твоя правда.

Двері екіпажа розчахнулися.

— Ваша величносте, ми й не знали, що ви кудись поїхали сьогодні ввечері.

Зоя не бачила обличчя вартового, проте чула підозрливість у тоні.

— Твій король не має звички чогось просити, а понад усе дозволу, — кинув Ніколаї ледаче, та в голосі почулися зневажливі нотки монарха, якому не відомо нічого, крім простих утіх.

— Авжеж, авжеж, — запевнив вартовий. — Ми лише піклуємося про вашу безпеку, мій королю.

Зоя в цьому сумнівалася. Західна Равка обурювалася новими податками й законами, що супроводжували об'єднання. Ці вартові могли носити подвійного орла, проте віддані були герцогу, якому належав цей маєток і який на кожному розі кричав про незгоду з

королівськими методами управління. Можна було не сумніватися, що їхньому господареві страшенно кортить дізнатися приховані королівські таємниці. Зоя ужила найжалісливіший тон і поцікавилася:

— Чому ми не їдемо?

Вона мало не фізично відчула, як змінилася допитливість вартових.

— Ну, то на добраніч? — непевно озвався один із них, і Зоя майже побачила, як він зазирає до екіпажа, щоб ліпше все роздивитися.

Вона тріпонула довгим чорним волоссям і сказала сонним тоном скуйовдженої жінки, яку добряче пом'яцкали:

— Чудової вам ночі.

— А вона розважається лише з монархами? — поцікавився вартовий.
— Схоже, гаряча штучка.

Зоя відчула, як Ніколаї напружився. Це зворушило її, утім, вона роздратовалася через те, що хлопець вірив, наче її цікавлять думки якогось блазня, однак сьогодні не було жодного сенсу вдавати шляхетність.

Дівчина глипнула на вартового і сказала:

— Ти навіть не уявляєш наскільки.

Він пирхнув і махнув рукою, дозволяючи їм проїхати.

Коли екіпаж попрямував далі, Зоя відчула, що ледь помітне тремтіння після перевтілення Ніколаї досі відлунює в ньому, а її долає виснаження. Як просто було б дозволити очам заплющитися, покласти голову хлопцеві на груди й піддатися ілюзії затишку. Проте ціна за такий привілей була занадто висока.

— Кінець кінцем про чудовисько дізнаються всі, — сказала вона. — Нам не щастить знайти ліки чи принаймні ідею про те, що могло б зарадити. Одружуйся. Знайди собі союзника. Народи спадкоємця. Захисти трон і майбутнє Равки.

— Так і вчиню, — утомлено пообіцяв Ніколаї. — Усе це зроблю. Але не сьогодні. Удамо сьогодні, наче ми стара подружня пара.

Якби це сказав якийсь інший чоловік, Зоя зацідила б йому в щелепу. Чи, можливо, затягнула б до ліжка на кілька годин.

— І що це нам дасть?

— Розповідатимемо одне одному побрехеньки, як роблять подружні пари. Це буде чудова гра. Ну ж бо, дружинонько. Скажи мені, що я красунчик, котрий ніколи не постарішає й помре з усіма власними зубами в роті. Змусь мене повірити в це.

— Не буду.

— Розумію. Брехня ніколи не належала до твоїх талантів.

Зоя знала, що хлопець під'юджує її, та ці слова однаково зачепили її гордість.

— А звідки знаєш? Може, список моїх талантів такий довгий, що ти просто не дочитав його до кінця?

— Кажі далі, Назяленські.

— Любий чоловіченьку, — сказала вона солоденьким як мед голосочком, — чи відомо тобі, що жінки в моїй родині вміють віщувати долю по зірках?

Король приглушено засміявся.

— Я не знав.

— О так. І я бачила в сузір'ях твоє майбутнє. Ти будеш старий, тлустий, станеш батьком збитошних дітей, а прийдешні покоління складатимуть про тебе легенди й пісні.

— Дуже переконливо, — зізнався Ніколаї. — Тобі чудово вдається ця гра.

Запала довга тиша, наповнена лише гуркотом коліс.

— А тепер скажи, що я знайду спосіб виплутатися з цього. Скажи, що зі мною все буде гаразд.

Голос у хлопця був веселий, пустотливий, та Зоя занадто добре його знала.

— Усе буде гаразд, — запевнила вона, вкладаючи в ці слова якомога більше переконаності. — Ми розв'яжемо цю проблему, так само як розв'язали решту.

Дівчина задерла підборіддя, щоб подивитися на Ніколаї. Він заплющив очі, та чоло позначилося зморшками занепокоєння.

— Ти мені віриш?

— Так.

Зоя звільнилася з його обіймів і обсмикнула одяг. Хитрощі між чоловіком і дружиною були неминучі, можливо, навіть необхідні. Та генерал і її король не могли собі цього дозволити.

— Бачиш? — озвалася вона. — Тобі теж чудово вдається ця гра.

3

Ніна

Ніна стиснула ніж, намагаючись не зважати на різанину навколо. Опустила погляд на свою жертву — чергове тіло, що безпомічно розпростерлося перед нею.

— Вибач, друже, — пробурмотіла дівчина фієрданською. Вона з розмаху встромила ножа риби в живіт, одним рухом смикнула його до голови, схопила вогкі рожеві сплутані нутрощі й кинула їх на брудну дерев'яну підлогу, звідки їх невдовзі змиють водою зі шланга. Почищена рибина опинялася в діжці, що стояла ліворуч від дівчини, і чекала, поки її забере посильний і понесе запаковувати. Чи готувати. Чи маринувати. Ніна й гадки не мала, що насправді відбувається з рибою, і це її не надто цікавило. Після двох тижнів роботи на консервній фабриці, звідки розгортався краєвид на Еллінзьку гавань, вона більше ніколи не збиралася їсти щось із лускою або плавцями.

«Уяви себе в теплій ванні з повною тарілочкою ірисок». Можливо, їй слід наповнити ванну тими ірисками й забути про всі зусилля. Це могло б утамувати лють. Ванна з ірисок і скраб із вафель.

Ніна похитала головою. Ще трохи — і вона тут збожеволіє. Руки постійно вкриті порізами, шкіра шорстка від крихітних ранок через незграбне поводження з філейним ножем; у волосся назавжди в'ївся рибний сморід; а спина болить від нескінченних годин на ногах від світанку до сутінків біля консервної фабрики, і, — байдуже, дощ чи сонце, — від негоди захищав лише бляшаний навіс. Утім, для самотніх дівчат у Фієрді було не так багато роботи, тож Ніна, — назвавшись

Мілою Яндерсдат, — радо вхопилася за це місце. Робота була виснажлива, однак допомагала місцевим союзникам легко передавати Ніною повідомлення, а з вигідної позиції серед діжок із рибою чудово було видно варту, що патрулювала гавань.

Сьогодні вартових було чимало, вони тинялися доками у своїй синій формі. Місцеві називали їх *калфіск*, кальмарами, за те що їхні щупальця дотягувалися будь-куди.

Еллінг лежав у гирлі, де річка Штельге зливалася з Ізенвее, і це була одна з небагатьох гаваней на скелястому північно-західному узбережжі Фієрди, звідки в море могли виходити великі кораблі. Порт був відомий двома речами: контрабандою і рибою. Сайда, вудильник, пікша, лосось і осетер із річок східних сусідів; окунь і срібнобока королівська макрель із глибоких вод чистого моря.

Ніна працювала поряд із двома дівчатами — хеджутською вдовою на ім'я Аннабель і Мартою, старою дівою з Дієрнгольма, котра була така худа, що могла б протиснутися між дошками підлоги, і постійно хитала головою, наче все навколо було їй не до смаку. Балачки допомагали Ніні відвернутися й залишалися бажаним джерелом пліток і важливої інформації, хай навіть подекуди їх складно було розрізнити.

— Кажуть, у капітана Біргіра нова коханка, — заводила розмову Аннабель.

Марта стискала губи.

— Зважаючи на хабарі, які бере капітан, він може собі дозволити її утримувати.

— Після того як упіймали безквиткових пасажирів, кількість патрулів збільшать.

Марта цокала язиком.

— Тобто роботи буде більше, але, напевно, і негараздів побільшає.

— Сьогодні знову приїжджали чоловіки з Гефвалле. Там угорі, біля старої фортеці, у річці скисла вода.

Мартина голова смикалася сюди-туди, наче хвіст щасливого пса.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ